CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

HYDREF 2022

TGAU
CYMRAEG IAITH - UNED 2
3000N20-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2022. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

CYMRAEG IAITH - UNED 2

HYDREF 2022

Darn Darllen 1 Miliwn o Siaradwyr: 2050

A1. Edrychwch ar Siart 1. Faint o siaradwyr Cymraeg mae'r siart yn ei ragdybio fydd yng Nghymru yn y flwyddyn 2051? [1]

Miliwn / 1,000,000
Adalw gwybodaeth

A2. Edrychwch ar Siart 2. Ym mha awdurdod yr oedd y ganran uchaf o siaradwyr Cymraeg yn byw yn 2018? [1]

Gwynedd ✓
Adalw gwybodaeth

Darn Darllen 2 'Pont Trefechan'

A3. Darllenwch y gosodiadau isod yn ofalus a nodwch a ydyn nhw'n gywir neu'n anghywir drwy roi ✓yn y blwch priodol. [2]

	Cywir	**Anghywir**
Cafodd darlith Tynged yr Iaith ei thraddodi gan Saunders Lewis yn 1963.		✓
Mae Pont Trefechan yn sir Ceredigion.	✓	
Sefydlwyd Cymdeithas yr Iaith Gymraeg o ganlyniad i'r brotest ar Bont Trefechan.		✓
Roedd y mwyafrif o'r myfyrwyr yn y brotest yn fyfyrwyr yng Ngholeg Bangor.		✓

0 marc 0/1 yn gywir
1 marc 2/3 yn gywir
2 farc 4 yn gywir

Dehongli gwybodaeth

A4. Nodwch un peth a ddigwyddodd o ganlyniad i ymgyrch Cymdeithas yr Iaith Gymraeg. [1]

Un marc am nodi:
naill ai:
- Arwyddion ffyrdd dwyieithog

neu
- Statws cyfartal i'r Gymraeg

Dehongli gwybodaeth

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 3 'Aberth Fawr Teulu'r Beasley'

A5. Edrychwch ar y geiriau sydd mewn print trwm yn y frawddeg isod: [1]

'Roedd Mam **yn berwi** pan fu'r beilïaid mor ddigywilydd â gofyn iddi a oedd ganddi ddarn o linyn iddyn nhw glymu'r carped i'w gludo i ffwrdd!'

Beth yw'r nodwedd arddull a ddefnyddir gan yr awdur? Rhowch ✓ yn y blwch wrth ochr yr ateb cywir.

Trosiad ✓
Adnabod nodwedd/techneg arddull

A6. Beth mae'r nodwedd yn ei ddweud wrthym ni am ymateb ei mam i'r beilïaid? [2]

Esboniad sy'n awgrymu'r canlynol:
- Y fam wedi gwylltio
- Wedi cyrraedd pen ei thennyn
- Wedi cael llond bol
- Y fam yn flin
- Methu credu ymddygiad y beilïaid
- Teimlo ei bod hi'n cael eu sarhau

0 marc	Dim i'w wobrwyo/wedi camddeall ystyr/bwriad y nodwedd.
1 marc	Esboniad ar lefel syml ac yn fyr/arwynebol.
2 farc	Esboniad manwl o'r hyn a ddywed y nodwedd wrthym gyda'r drafodaeth yn argyhoeddi.

Dehongli ac esbonio

A7. Eglurwch beth yw arwyddocâd y teitl 'Aberth Fawr Teulu'r Beasley'.
Defnyddiwch dystiolaeth o'r darn darllen er mwyn cefnogi eich sylwadau. [3]

Gellir cyfeirio at y canlynol:
- Bodlon mynd heb ddim er lles y Gymraeg
- Eraill yn elwa oherwydd eu haberth
- Gwneud safiad
- Aberthu er mwyn ennill rhywbeth sy'n fwy gwerthfawr e.e bil treth dwyieithog
- Yr wyrion yn parablu llond pen o Gymraeg - yr aberth wedi talu ar ei chanfed
- Dioddef – y plant yn dioddef, gorfod gadael eu rhieni
- Colli pethau – eiddo, pethau personol, pethau oedd yn rhan o'u gwreiddiau, cysuron e.e. carped
- Gallu achosi tristwch er nad oedd Delyth yn teimlo'n drist.

0 marc	Dim i'w wobrwyo
1 marc	Esboniad cryno a sylfaenol/esboniad o ran o'r teitl
2 farc	Esboniad sy'n dangos dealltwriaeth da o'r teitl
3 marc	Dealltwriaeth aeddfed ac esboniad manwl o arwyddocâd y teitl

Dehongli/esbonio

© WJEC CBAC Cyf.

A8. Sut mae Delyth Prys yn disgrifio brwydr Eileen a Trevor Beasley? [5]

0 marc	Heb ymgeisio / ateb amherthnasol
1 marc	Gallu cyfeirio at ambell nodwedd / ffaith o'r darn darllen sy'n dangos bwriad yr awdur gan ddyfynnu
2 farc	Ymdrech eithaf da i drafod arddull / technegau a ddefnyddir yn y testun gan gynnwys ambell enghraifft / dyfyniad a dechrau dadansoddi
3 marc	Trafod yn dda sawl nodwedd o'r darn darllen gan ddyfynnu a dadansoddi'n dda
4 marc	Trafod yn dda iawn sawl nodwedd o'r darn darllen gan ddyfynnu a dadansoddi'n dda iawn
5 marc	Ateb manwl sy'n trafod yn ddeallus nodweddion arwyddocaol yn y darn gan ddyfynnu a dadansoddi'n hyderus

✓ - techneg a'i dyfynnu
d - dehongli

Gellir cyfeirio at y canlynol:

- Person cyntaf - cyflwyno profiad personol/ o lygad y ffynnon
- Ailadrodd - ''gwrthod rhoi bil treth...gwrthod talu"
- Rhestru "*y 3 piece suite*, y ddesg…"
- Dyfyniad/Deialog Eileen Beasley - ceisio cysuro/gwarchod y plant.
- Trosiad - "Roedd mam yn berwi…"/ "cist o drysorau…"
- Defnydd o ebychnodau
- Ansodderiau - y jam yn "un rhes unig…", "mor syml…", "rhyfedd...anghyfiawn"
- Brawddeg ar ei phen ei hun / Brawddeg unigol.
- Ymadrodd - 'parablu llond pen o Gymraeg'

(Dadansoddi/Gwerthuso)

Darn Darllen 4 'Greta: Gelyn y Gwrthamgylcheddwyr'

A9. Ym mha flwyddyn y dechreuodd Greta Thunberg ei hymgyrch yn erbyn newid hinsawdd? Rhowch ✓ yn y blwch wrth ochr yr ateb cywir. [1]

2018 ✓
Adalw gwybodaeth

A10. Pa ymadrodd yn y darn isod sy'n golygu bod Greta wedi gwneud y penderfyniad i ddelio â'r broblem hon yn ei ffordd ei hun?
Tanlinellwch yr ymadrodd. [1]

Felly, mae Greta wedi <u>torri cwys wahanol</u> ac wedi defnyddio ei llais i'n cynrychioli a dangos i'r byd ein bod yn ymwybodol o'r argyfwng mae'r blaned yn ei wynebu.

Deall ystyr ymadrodd/idiom

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 4 a 5 ‘Greta: Gelyn y Gwrthamgylcheddwyr’
Malala: Mewn undeb mae nerth

A11. **Cymharwch** brofiadau a dylanwad Greta Thunberg a Malala Yuasafzai wrth iddynt fynd ati i ymgyrchu. Cofiwch ddefnyddio tystiolaeth o’r darnau darllen i gefnogi’ch ateb. [7]

Greta Thunberg	**Malala Yusafai**
Merch ysgol/ifanc sy’n ymgyrchu.	Merch ysgol/ifanc sydd wedi bod yn ymgyrchu.
Byw yn Sweden	Byw ym Mhacistan
Greta’n dioddef yn eiriol gan arweinwyr byd a gohebydd newyddion.	Malala wedi dioddef trais/ymosodiad yn sgil ei phrotestiadau
Ymgyrchu dros hawliau /diogelwch y blaned	Ymgyrchu dros hawliau merched/hawl i ferched ysgol gael addysg ym Mhacistan
Herio arweinwyr byd	Herio arweinwyr byd
Wedi ysbrydoli eraill i brotestio gyda hi	Protest bersonol un ferch yn erbyn y sefydliad oedd hon
Ei llais hi’n cynrychioli teimladau nifer fawr o bobl ifanc	Ei llais hi yn cynrychioli nifer fawr o bobl
Unigolion mewn sawl gwlad bellach yn protestio ar ddydd Gwener - y brotest yn enwog ledled y byd	Malala yn enwog ledled y byd
Greta eisiau gwneud gwahaniaeth	Malala eisiau gwneud gwahaniaeth

Gellir cyfeirio at bwyntiau eraill perthnasol

0 marc	Heb ymgeisio/ateb amherthnasol
1 marc	Ateb syml sy’n dangos y gallu i dynnu ambell ffaith o’r darnau darllen
2 marc	Dechrau cymharu’n fwriadol y ddau brofiad ond heb ymgais i ddehongli
3 marc	Cymharu’n fwriadol y ddau brofiad gydag ymgais arwynebol i ddechrau dehongli’r profiadau hynny
4 marc	Gwybodaeth gymharol gyson am y ddau brofiad a dehongli’n eithaf da
5 marc	Ateb manwl sy’n cymharu’n hyderus ac yn dehongli’n dda
6 marc	Ateb manwl sy’n cynnwys gwybodaeth fanwl, ac weithiau’n heriol, am y ddau brofiad gan gymharu’n effeithiol; dehongli yn dda iawn
7 marc	Dethol gwybodaeth berthnasol, yn aml yn heriol, yn ddeheuig gan ddehongli’n aeddfed a chymharu’n effeithiol

Dehongli/Cymharu/Dod i gasgliad

© WJEC CBAC Cyf.

A12. Golygu (5 marc)

(i) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y gair sydd fwyaf addas drwy roi ✓ yn y blwch priodol**.** [1]

Mae'n rhaid i chi gofio............pob gwall er mwyn cyflwyno'r gwaith yn berffaith i'r athro.

Dileu ✓

(ii) Darllenwch y frawddeg isod. Mae angen i chi ddewis **un pâr** o eiriau o'r rhestr sy'n dilyn i lenwi'r bylchau yn y frawddeg. Rhowch ✓yn y blwch priodol i ddangos y pâr o eiriau sy'n addas i'r frawddeg. [2]

Dyma'r dasg……….........hyd yn hyn ………………dim rhaid i mi feddwl llawer wrth ateb y cwestiynau.

hawsaf …Does ✓

(iii) Dewiswch **ddau** air o'r rhestr ganlynol a'u gosod yn y bylchau priodol. [2]

hynaf **hŷn** **hyn**

(a) hŷn
(b) hynaf

© WJEC CBAC Cyf.

Adran B (Ysgrifennu - 40 marc)

B1. Prawf Ddarllen (5 marc)

(i) Darllenwch y frawddeg ganlynol. Mae tri gwall ynddi. Chwiliwch am y **tri** gwall a'u cywiro nhw yn y tabl sy'n dilyn y frawddeg. [3]

Yn y gerdd hwn mae'r bardd yn defnyddio cyffelybiaethau i disgrifio ei bryderon ef yn efeithiol.

Gwall	Cywiriad
y gerdd hwn	**y gerdd hon**
i disgrifio	**i ddisgrifio**
efeithiol	**effeithiol**

(ii) Pa **un** o'r canlynol sy'n gywir. Rhowch ✓ wrth yr ateb cywir. [1]

Rydw i wedi gofyn i chi ddewis yr ateb cywir.

(iii) Cywirwch y frawddeg ganlynol. Dylech ysgrifennu'r frawddeg yn gywir ar y llinell.

Doedd Aled ddim yn gwybod y bechgyn a welodd yn y parc.

Doedd Aled ddim yn adnabod y bechgyn a welodd yn y parc. / Doedd Aled ddim yn gwybod pwy oedd y bechgyn a welodd yn y parc.

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B2 (Ysgrifennu) (35 marc)

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	***YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 5	**17–20 marc** • Ysgrifennu aeddfed a threiddgar • Ysgrifennu effeithiol sy'n cynnal diddordeb y darllenydd trwy gydol y darn • Addasu'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau yn argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychymyg • Adeiladwaith sicr a chydlynol; strwythur soffistigedig i'r ysgrifennu	**13-15 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith neu i gyfleu ystyr benodol gywir • Gafael sicr iawn ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau addas ac effeithiol • Defnydd eang o gystrawennau cywir • Defnydd hyderus a chywir o ystod o atalnodi • Sillafu yn gywir bron yn ddieithriad • Gafael sicr iawn ar dreigladau • Gafael sicr iawn ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 4	**13-16 marc** • Ysgrifennu sy'n dangos yn glir y gallu i ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • Ysgrifennu sy'n dangos dealltwriaeth sicr sut i ddal diddordeb y darllenydd • Addasu'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau gyda manylder sy'n argyhoeddi a cheir peth gwreiddioldeb a dychymyg • Ysgrifennu wedi ei strwythuro'n bwrpasol a'i drefnu'n eglur i roi dilyniant rhwydd a llyfn	**10-12 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa yn gywir • Gafael sicr ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau i greu effeithiau arbennig • Defnyddio ystod dda o gystrawennau'n gywir • Defnydd cywir o ystod o atalnodi • Sillafu sicr • Gafael sicr ar dreigladau • Gafael sicr ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 3	**9-12 marc** • Ysgrifennu cydlynol a diddorol ar y cyfan • Ymwybyddiaeth glir sut i ddal diddordeb y darllenydd • Cywair yn briodol ac yn addas ar y cyfan i'r pwrpas/cynulleidfa • Syniadau sy'n dangos datblygiad a cheir rhai cyffyrddiadau diddorol yn yr ysgrifennu • Gwaith trefnus sy'n rhoi dilyniant a strwythur	**7-9 marc** • Defnyddio ystod dda o eirfa yn eithaf cywir • Gafael gyson ar ramadeg ar y cyfan • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau • Defnyddio ystod o gystrawennau'n gywir ar y cyfan • Defnydd cywir ar y cyfan o ystod o atalnodi • Sillafu mwyafrif y geiriau'n gywir • Mwyafrif y treigladau yn gywir • Mwyafrif y berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn gywir

© WJEC CBAC Cyf.

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	*YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)*
Band 2	**5-8 marc** • Peth ysgrifennu cydlynol • Peth ymwybyddiaeth o sut i greu effaith i ddal diddordeb y darllenydd • Ymdrech glir i addasu cywair i bwrpas/darllenydd • Datblygu rhai syniadau gydag ambell gyffyrddiad diddorol • Peth trefn ar y gwaith a pheth dilyniant i syniadau	**4-6 marc** • Defnyddio peth ystod o eirfa • Gafael anghyson ar ramadeg • Amrywio brawddegau rywfaint • Peth gafael ar gystrawen • Peth gafael ar ystod o atalnodi • Sillafu yn eithaf cywir • Treigladau yn eithaf cywir • Berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn eithaf cywir
Band 1	**1-4 marc** • Ysgrifennu cydlynol elfennol • Ymwybyddiaeth gyfyngedig o'r darllenydd • Peth ymdrech i addasu cywair i bwrpas/cynulleidfa • Peth cynnwys perthnasol er yn anghyson • Trefn elfennol a dilyniant syml i syniadau	**1-3 marc** • Ystod gyfyngedig o eirfa • Gafael gyfyngedig ar ramadeg • Defnyddio ystod gyfyngedig o frawddegau • Gafael gyfyngedig ar gystrawen • Peth ymdrech i atalnodi • Sillafu rhai geiriau yn gywir • Gafael gyfyngedig ar dreigladau • Gafael gyfyngedig ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
	Dim sy'n haeddu ei wobrwyo	

Mewn tasgau esbonio, disgwylir i ymgeiswyr resymu ac egluro ar sail deall a chyfuno syniadau / gwybodaeth sydd wedi eu cywain o'r testunau darllen ac o brofiadau personol.

© WJEC CBAC Cyf.